

Lønner, og den maa da atter i Længden bestemmes og reguleres af Arbejdsproduktionsomkostningerne, som jeg saa maad udtrække mig, Det vil sige Prisen paa Livsformødenheder, paa de nødvendige Næringsmidler, Klæder og Boliger. Hvis Livsformødenhedernes Pris stiger, da maa om kortere eller længere Tid Arbejdslønnen stige i samme Forhold og omvendt. Jeg vil nu antage, at der i dette Dieblit var Tale om at paalægge en ny Løbs- eller betydelig at forhøje den bestaaende. Hvad vilde saa Følgen deraf blive? Følgen vilde foreløbig blive, at den Klasse, af Samfundet, som man benævner den ubemidlede, specielt Arbejderen, vilde komme til at lide haardt derunder; detom kan der ingen Tvivl være. Men ligesaa sikkert er det ogsaa, at dette kun vilde være en vis Tid; man maa nemlig lægge Mærke til, at naar en saadan Løbsforhøjelse har bevirket, at Livsformødenhederne ere stegne, da maa det nødvendigt ogsaa Indflydelse paa Tilbudet af Arbejde, og Arbejdslønnen maa jo være afhængig af Forholdet mellem Arbejders Tilbud og Efterspørgsel. Er dette saa, vil det let ses, at det ikke vil være længe, førend Tilbudet om Arbejde maa stille sig i det rette Forhold, for at den nødvendige Løn kan opnaas, saa at Arbejderen kan vedblive at leve paa samme Maade som hidtil. Dette vil ske enten med det Gode, idet Arbejdsgiveren vil indse selv, at det er nødvendigt at forhøje Arbejdslønnen, eller om det ikke sker med det Gode, vil Arbejdslønnens Forhøjelse ligefrem blive, fremtvungen paa den Maade, at paa den ene Side Vægstfaber og Jødsler tage af, og paa den anden Side Arbejderne udvandre. Nu vil jeg nære den Førløst til fuldstændigt at give de Herrer Met i, at en saadan Overgangstid vil i høj Grad være uheldig, og at det ikke vil kunne forsvares af Staten paabynder noget Saadant, naar der ikke er ligefrem virkelig Nød paa Færde. Men ligesaa sikkert vil jeg paastaa, at naar Forholdene ere en vis given Tids Forløb, den være nu længere eller kortere, have udjevnet sig, da har man ikke længere Ret til at beklage sig over Løbsforhøjelsen. Der er ingen Tvivl om, at en saadan betydelig Nedfattelse eller Løbsforhøjelse paa Livsformødenheder vil være til stort Gavn for Arbejderen i det Dieblit, den sker, men der turde heller ikke være nogen Tvivl om, at dette kun vil være foreløbigt, thi naar der paa et vist givet Tid fremkommer bedre Arbejdsbetingelser end paa andre Steder, da vil nødvendigvis om kortere eller længere Tid Arbejdernes Antal stige og være saa, at Tilbudet derved forøges, uden at Efter-

spørgslen kan forøges i samme Forhold, og da maa Arbejdslønnen falde, saaledes at den igjen kan komme i det samme Forhold til Livsformødenhedernes Pris, som den var, førend Løbsforhøjelsen skete. Det skal altsaa indrømmes, at en Løbsforhøjelse vil være til stort Gavn og Glæde for Arbejderen i Dieblittet, men det skal ogsaa paastaa, at det kun vil være ganske foreløbigt, thi Arbejdernes Antal vil nødvendigvis stige, dels ligefrem derved, at Arbejderne komme til at leve bedre, og derved vil Vægstfabernes og Jødslernes Antal tiltage, og dels og især derved, at man nu for Tiden ikke har noget Middel til at forhindre fremmede Arbejders Indvandring, og de ville da fremkomme i en tilstrækkelig Grad, for at Arbejdslønnen igjen kan komme til at staa i det naturlige Forhold til Livsformødenhedernes Pris. For at man ikke skal sige, at jeg betragter dette Forhold fra et rent aldeles almindeligt Standpunkt, skal jeg villig indrømme, at der er andre Momenter, som kunne have Indflydelse paa Arbejdslønnens Pris, og da er det for det Første Skik og Brug. Det er ganske vist, at Skik og Brug saavel kan bevirke, at Arbejdslønnen længe holdes under som at den holdes over, hvad jeg har kaldt dens naturlige Grænse; men jeg tror, at man vil indrømme, at dette kun vil have en forbigaaende Betydning. Skik og Brug har i Forholdet mellem Mand og Mand ganske vist overordentlig meget at sige; men det har langt mere at sige i Arbejdersforholdets hele Ordning end i Forhold til selve Arbejdslønnen. Dernæst vil jeg indrømme, at min Betragtning nærmest er fremfaldt under Forudsætning af den frie Konstitutions ubetingede Herredømme, og at Forholdene kunne stille sig anderledes og ikke saa lidt anderledes, forsaavidt Arbejderne ere organiserede paa en saadan Maade, at de efter deres frie Villie idetmindste indtil en vis Grad kunne beherske Tilbudet. Arbejderne kunne være saaledes organiserede fra Statens Side, de have været det igjennem lange Tider i Byerne i Middelalderen; men det er for Dieblittet ikke Tilfældet; det kan godt være, at de Forsøg, der rundt om ere gjorte af Arbejderne paa at organisere sig selv ad Frivillighedens Vej, kunne føre til et Resultat, der vil være til Held for Arbejderne; men saadanne Forsøg ere i Alt Fald ikke komne tilstede her, og de have en lang Vej at gaa, inden de kunne komme til et virkelig Resultat. I hvad jeg her har ytret, har jeg som sagt kun søgt at gjøre Klarhed for de Herrer, at vi der holde paa den bestaaende Løbsforhøjning, kunne fremsføre fornuftige Grunde for vor Mening, uden at vi paa nogen Maade kunne anerkende, at der til Grund for denne vor Mening ligger nogen som helst egenlydig Betragtning. Det er min Mening indtil jeg tydelig kan blive overbevist om det Modsatte, at den gamle Løbsforhøjning aldeles ikke har nogen virkelig Indflydelse paa Arbejdernes Vilkaar. Naar jeg da